

Realizacja Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla województwa lubuskiego na lata 2023-2026

Raport prezentuje wyniki Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla województwa lubuskiego za rok 2023. Zawiera analizę podejmowanych działań w podziale na przypisane do Planu obszary. W Raporcie zamieszczono również rekomendacje dla dalszych kierunków działań koniecznych do podjęcia w ramach realizacji RPDI.

Zielona Góra 2024 r.

Raport z realizacji Planu

Spis treści

Wprowadzenie	2
Podstawy metodologiczne monitoringu	3
Realizacja celów szczegółowych Planu	4
Wnioski i rekomendacje	7
Słowniczek	8

Wprowadzenie

Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla województwa lubuskiego (RPDI) przygotowany został z zaangażowaniem wielu interesariuszy, rozwijając tym samym kooperację międzyinstytucjonalną i międzysektorową podmiotów organizujących i świadczących usługi. Inicjatorem i koordynatorem opracowania tego dokumentu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze (ROPS). Powołany przez ROPS zespół ds. opracowania Planu liczył 38 osób. Uczestniczyli w nim przedstawiciele instytucji publicznych, w tym instytucji zarządzającej funduszami europejskimi, gminnych i powiatowych jednostek samorządu terytorialnego – posiadających doświadczenie w organizowaniu usług społecznych oraz przedstawiciele organizacji świadczących usługi społeczne i zdrowotne, środowiska akademickiego i eksperci. Dało to możliwość uzyskania zróżnicowanych perspektyw postrzegania potrzeb i potencjałów regionu w zakresie ograniczania występowania problemów społecznych i rozwoju odpowiadających na nie usług. Obszary wskazane w RPDI są spójne z wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Usług Społecznych oraz większości dokumentów strategicznych wskazujących grupy zagrożone wykluczeniem lub wymagające wsparcia. W lubuskim RPDI wyodrębniono następujące obszary: rodzina z dziećmi, w tym dziećmi z niepełnosprawnościami, osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, osoby z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie psychicznym oraz osoby w kryzysie bezdomności.

Realizacja Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla województwa lubuskiego jest przewidziana na lata 2023-2026. Instytucją odpowiadającą za wdrażanie i monitoring Planu jest Wydział Koordynacji Włączenia Społecznego Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Zielonej Górze. Przedkładany Raport z monitoringu RPDI jest pierwszym badaniem realizacji jego zapisów i dotyczy roku 2023. Jego zadaniem jest analiza postępów we wdrażaniu Programu. Raport składa się z czterech części, w których kolejno przedstawiono założenia metodologiczne badania oraz ocenę osiąganych efektów w podziale na trzy cele szczegółowe LPRES. Raport kończy podsumowanie osiągnięć i rekomendacje dla działania w kolejnym roku.

Podstawy metodologiczne monitoringu

Zadania z zakresu wdrażania Planu zostały oparte o trzy podstawowe mechanizmy: rozwój sektora usług społecznych, zarządzanie realizacją zapisów Planu oraz kontrolowanie wyników podejmowanych w nim działań (monitoring). Monitoring Planu ma trzy cele. Jest to, po pierwsze, kontrola zgodnej z założeniami realizacji zadań, po drugie, utrzymywanie wyznaczonych kierunków wprowadzania zmian, po trzecie, umożliwienie ewentualnej korekty zaplanowanych działań w przypadku (pozytywnych lub negatywnych) zmian, których dotyczy Plan i dostosowania jego założeń do nowych warunków realizacji.

Monitoring ma charakter corocznego pomiaru realizacji Planu. Jest prowadzony w oparciu o analizę wskaźników przyjętych w Planie do realizacji:

1. Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej;
2. Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej;
3. Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
4. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
5. Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań;
6. Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie;
7. Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne;
8. Liczba pracowników zatrudnionych w instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego, którzy dzięki wsparciu EFS+ świadczonemu przez ROPS podnieśli kwalifikacje po opuszczeniu programu;
9. Liczba utworzonych Centrów Zdrowia Psychicznego;
10. Liczba utworzonych Centrów Usług Społecznych.

W przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych w programie FEWL 21-27 dane pochodziły z CST2021. Poza tym dla określenia wskaźników analizowano sprawozdania ROPS, Departamentu Ochrony Zdrowia UMWL oraz Narodowego Funduszu Zdrowia.

Realizacja celów szczegółowych Planu

Wskaźniki Planu często mają charakter przekrojowy i w większości dotyczą więcej niż jednego obszaru interwencji. Taka ich konstrukcja wynika z skierowania działań na kategorie usług a nie jedynie odbiorców wsparcia. Ich osiągnięta wielkość zależy od liczby i rodzaju konkursów ogłaszanych w województwie lubuskim na realizację usług społecznych w województwie lubuskim. W okresie od 29 sierpnia 2023 r. (data uchwalenia Planu) do grudnia 2023 r. w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 ogłoszono 3 konkursy, dotyczące usług społecznych i zdrowotnych, a także aktywizacji społecznej, mieszkalnictwa i wsparcia rodziny. W tak krótkim okresie niemożliwe było uzyskanie pierwszych efektów analizowanych działań. Tym samym wszystkie z przyjętych w planie wskaźników osiągnęły wartość zero (tabela 1).

Tabela 1. Wyniki realizacji wskaźników Planu w roku 2023

Lp.	Obszar	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość wskaźnika na koniec 2023 r.	Źródło danych	Nabory konkursowe
				Ogółem			
1.	I. Seniorzy II. Osoby z niepełnosprawnością III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej	osoby	702	0	CST2021 ¹	-
2.	I. Seniorzy II. Osoby z niepełnosprawnością III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	sztuki	56	0	CST2021 ²	-
3.	I. Rodziny i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnością	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	osoby	755	0	CST2021 ³	-
4.	I. Rodziny i dzieci, w	Liczba	sztuki	6	0	CST2021 ⁴	-

¹ Dane pozyskiwane z CST2021 w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych w programie FEWL 21-27 (na podstawie wskaźnika Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie).

² Dane pozyskiwane z CST2021 w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych w programie FEWL 21-27 (na podstawie wskaźnika Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej).

³ Dane pozyskiwane z CST2021 w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych w programie FEWL 21-27.

	tym dzieci z niepełnosprawnością	utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej					
5.	I. Osoby w kryzysie bezdomności lub wykluczone z dostępu do mieszkań	Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań	osoby	27	0	CST2021 ⁵	FELB.06.13-IZ.00-001/23 w ramach Działania 6.13 Usługi społeczne i zdrowotne Priorytetu 6 Fundusze Europejskie na wsparcie dla obywateli Regionalnego Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego na lata 2021-2027 FELB.06.13-IZ.00-002/23 w ramach Działania 6.13 Usługi społeczne i zdrowotne Priorytetu 6 Fundusze Europejskie na wsparcie dla obywateli Regionalnego Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego na lata 2021-2027 FELB.06.14-IZ.00-001/23 w ramach Priorytetu 6 - Fundusze Europejskie na wsparcie

⁴ Dane pozyskiwane z CST2021 w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych w programie FEWL 21-27 (na podstawie wskaźnika Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu). Dane z ROPS w przypadku liczby specjalistów zatrudnianych w projekcie dotyczącym wsparcia rodziny.

⁵ Dane pozyskiwane z CST2021 w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych w programie FEWL 21-27 (na podstawie wskaźnika Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań monitorowanego w CS (k) oraz (l) – Działania 6.13 i 6.14 FEWL 21-27.

							obywateli Działanie 6.14 – Aktywizacja społeczna, mieszkalnictwo i wsparcie rodziny Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027
6.	I. Osoby w kryzysie bezdomności lub wykluczone z dostępu do mieszkań	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie	osoby	4	0	CST2021 ⁶	FELB.06.14-IZ.00-001/23 w ramach Priorytetu 6 - Fundusze Europejskie na wsparcie obywateli Działanie 6.14 – Aktywizacja społeczna, mieszkalnictwo i wsparcie rodziny Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027
7.	I. Seniorzy II. Osoby z niepełnosprawnością III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego IV. Rodziny i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnością V. Osoby w kryzysie bezdomności lub wykluczone z dostępu do mieszkań	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne	sztuki	1	0	CST2021 ⁷	-
8.	I. Rodziny i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnością II. Osoby z niepełnosprawnością III. Seniorzy IV. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego V. Osoby w kryzysie	Liczba pracowników zatrudnionych w instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego, którzy dzięki wsparciu EFS+	osoby	336	0	ROPS	

⁶ Dane pozyskiwane z CST2021 w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych w programie FEWL 21-27 (na podstawie wskaźnika Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu monitorowanego w CS (I) – 6.14 FEWL 21-27.

⁷ Dane pozyskiwane z CST2021 w przypadku projektów finansowanych ze środków unijnych w programie FEWL 21-27 (na podstawie wskaźników *Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne*, który będzie mógł być monitorowany w projektach EFRR. Ponadto dane pozyskiwane przez ROPS od Beneficjentów realizujących projekty w obszarze infrastruktury społecznej.

	bezdomności lub wykluczone z dostępu do mieszkań	świadczonemu przez ROPS podnieśli kwalifikacje po opuszczeniu programu					
9.	VI. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Liczba utworzonych Centrów Zdrowia Psychicznego	sztuki	1	0	ROPS/ NFZ/ Departament Ochrony Zdrowia UMWL	
10.	I. Rodziny i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnością II. Osoby z niepełnosprawnością III. Seniorzy IV. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego V. Osoby w kryzysie bezdomności lub wykluczone z dostępu do mieszkań	Liczba utworzonych Centrów Usług Społecznych	sztuki	1	0	ROPS	

Źródło: opracowanie własne.

Wnioski i rekomendacje

Monitoring realizacji Planu dotyczył krótkiego okresu, w którym nie była możliwa skuteczna realizacja jego działań. W drugiej połowie 2023 r. rozpoczęto wdrażanie interwencji w Działaniach 6.13 i 6.14, które będą generowały wartości wskaźników dotyczących rozwoju usług społecznych w kolejnych latach. W Działaniu 6.13 ogłoszono dotychczas dwa nabory – w obu przypadkach trwa procedura wyboru projektów. Na rok 2024, zgodnie z zapisami *Harmonogramu naboru*, zaplanowane są kolejne dwa nabory w tym Działaniu. W przypadku Działania 6.14 odbył się dotychczas jeden nabór w trybie niekonkurencyjnym – została podpisana umowa o dofinansowanie i projekt znajduje się w trakcie realizacji. Wartości wskaźników pojawią się w momencie zatwierdzenia wniosków o płatność, zawierających postęp rzeczowy opisany osiągniętymi wskaźnikami. Tym samym w roku 2024 rekomenduje się dalszą realizację Harmonogramu.

Słowniczek

BDL GUS Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CIS centrum integracji społecznej

CST2021 Centralny System Teleinformatyczny 2021-2027

CUS centrum usług społecznych

DI deinstytucjonalizacja

EFS+ Europejski Fundusz Społeczny Plus

EFRR Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

ES ekonomia społeczna

FERS Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

FEWL Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027

JOPS jednostka organizacyjna pomocy społecznej

JST jednostka samorządu terytorialnego

KIS klub integracji społecznej

MRiPS Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

NGO organizacje pozarządowe

NFZ Narodowy Fundusz Zdrowia

OPS ośrodek pomocy społecznej

OWES ośrodek wsparcia ekonomii społecznej

PCPR powiatowe centrum pomocy rodzinie

PES podmiot ekonomii społecznej

PFRON Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PS przedsiębiorstwo społeczne

PUP powiatowy urząd pracy

ROPS Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

RPDI Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji

ŚDS środowiskowy dom samopomocy

ZAZ zakład aktywności zawodowej

ZWL Zarząd Województwa Lubuskiego